

Ärende: RP 173/2020 rd Regeringens proposition till riksdagen med förslag till läropliktslag och till lagar som har samband med den

Förbundet Hem och Skola tackar för möjligheten att ge ett uttalande om Regeringens proposition till riksdagen med förslag till läropliktslag och till lagar som har samband med den.

Förbundet Hem och Skola anser att den nya lagen ligger i de ungas intresse och på sikt främjar både elevernas möjlighet till ett gott liv och bättre möjligheter att hitta sin plats i arbetslivet. I dagens Finland behöver unga en fortsatt utbildning efter den grundläggande utbildningen. Den förlängda läroplikten är ett bra sätt att motverka tidig marginalisering av unga och ge eleverna bättre förutsättningar att komma in i arbetslivet efter avslutade studier. En kostnadsfri utbildning är också en förutsättning för att garantera alla en utbildning oberoende av socioekonomisk bakgrund. Dagens system med dyra kursböcker och studiematerial är en tröskelfråga i många familjer. Detta gäller inte endast dem som nu väljer att inte söka in till eller som avbryter en utbildning på andra stadiet.

Finansiering

En förutsättning för föreslagna reformen är, som vi tidigare konstaterat, att den till fullo finansieras med statliga medel. Att ålägga kommunerna att bära en del av kostnaderna för den kostnadsintensiva reformen är inte önskvärd eller realistisk. Kommunerna har idag ekonomiska svårigheter med att förverkliga sina lagstadgade uppgifter och därför tål det understrykas att en öronmärkt statlig tilläggsfinansiering är nödvändig för att genomföra reformen. Viktigt är att säkerställa att den nuvarande finansieringen för den grundläggande utbildningen inte minskar på bekostnad av denna reform.

Studiehandledning och elevvård

En ökad satsning på stödjande åtgärder såsom uppsökande studiehandledning och en tillräcklig elevvård behövs för att stödja de elever som har svårigheter att fullfölja skolgången. Stödet och handledningen bör ges redan i den grundläggande utbildningen i ett tidigt skede. Det är inte realistiskt att tro att extra åtgärder som sätts in först på andra stadiet är tillräckliga för att hjälpa eleverna att fullfölja sin läroplikt. Skolorna behöver resurser att utveckla stödet till elever som behöver extra uppmärksamhet och stöd för sina studier. Samarbetet mellan studiehandledarna, elevvården, lärarna och föräldrarna måste vara aktivt under hela lärtiden. Handledning av studievalen inför andra stadiet bör komma in i ett tidigare skede i den grundläggande utbildningen, för att minska avbrott av studierna som beror på fel val eller felaktiga förväntningar.

I de svenskspråkiga skolorna råder det stor brist på behöriga elev- och studiehandledare. Enligt en kartläggning som gjordes av Finlands svenska lärarförbund (2019), var ca 20% av de som jobbade som elev- och studiehandledare i de finlandssvenska skolorna obehöriga. För tillfället finns det ingen möjlighet för redan yrkesverksamma lärare att vidareutbilda sig till elev- och studiehandledare.

Lärarna på andra stadiet behöver fortbildning i att stödja och motivera sina elever. Då undervisningen blir obligatorisk ställer det ytterligare krav på lärarna på andra stadiet. Att jobba med motivationen blir extra viktigt då en del av eleverna inte hade valt studierna utan en utvidgad läroplikt.

Samarbete med föräldrar

En medveten satsning på samarbetet med föräldrarna behövs för att stödja processen. Föräldrar har en avgörande betydelse för ett barns inställning och intresse för skolgången högt upp i ålder. Skrivningar om hur samarbetet ska se ut finns tydligt och utförligt beskrivna i läroplanen för den grundläggande utbildningen. Också i läroplanen för gymnasierna finns samarbetsformerna beskrivna, däremot saknas de helt inom yrkesutbildningen, vilket måste åtgärdas. Skrivningarna ska vara tillräckligt konkreta för att föräldrarna ska ha en verklig möjlighet att bli involverade i sina barns studier på andra stadiet och kunna vara ett behövligt stöd. I synnerhet på svenskt håll måste en del ungdomar flytta hemifrån för att gå i en viss skola, detta gäller i synnerhet yrkesutbildningen. För att kunna ha ett tätt samarbete med föräldrar då föräldrarna bor på annan ort är barnet, är användningen av mångsidiga digitala lösningar i samverkan med föräldrarna en möjlighet.

En reform som den här leder till att vissa elever behöver skräddarsydda lösningar för att kunna fullfölja sin läroplikt och speciellt då är förädlarnas stöd och en god och aktiv samverkan mellan skolan och hemmet helt avgörande. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid att stödja hela familjen i sådana fall då eleven har haft utmaningar att slutföra grundskolan. Föräldrar till barn som haft utmaningar en längre tid under grundskolan behöver stöd och verktyg i att orka fortsätta att stödja sitt barn också hela andra stadiet. Speciellt under höstterminen under det första studieåret i andra stadiet behövs det en stor satsning på motivation och trivsel för att undvika avhoppare. Tillräckliga personella och ekonomiska resurser från skolans sida är avgörande för att skapa ett skyddsnät för unga människor. Det räcker inte endast med olika punktinsatser, det måste göras större systemförändringar för att åstadkomma mera bestående lösningar för föräldrasamarbetet under andra stadiet. Ansvar för att den unga fortsätter i andra stadiet kan inte enbart läggas på föräldrarna, som ofta redan kan ha det utmanande, utan det är viktigt att tydligt definiera vem i kommunen som tar lyra på det konkreta arbetet.

Uppföljning

Eftersom denna reform införs utan någon pilotering är det av största vikt att en utförlig utvärdering av utfallet planeras redan innan reformen träder ikraft. Det är omöjligt att i detta skede veta vilka eventuella utmaningar och problem som kan uppstå och det måste finnas en uttalad viljeyttring om att reformen utvärderas inom några år och att man då är färdig att göra behövliga korrigeringar.

I Helsingfors 9.11.2020

Anders Adlercreutz
Ordförande

Micaela Romantschuk
verksamhetsledare

Förbundet Hem och Skola i Finland

